

ĀRPAKALPOJUMU GRĀMATVEDĪBAS TIRGUS ATTĪSTĪBA UN TENDENCES LATVIJĀ *DEVELOPMENT OF THE OUTSOURCE ACCOUNTING MARKET AND TRENDS IN LATVIA*

Dace Sņikere-Kļitko

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, dace.snikere@gmail.com, Rēzekne, Latvija

Zinātniskā vadītāja Dr.oec. *Iveta Mietule*

Abstract. *Since 2008, the outsourced accounting industry in Latvia has grown and developed rapidly. The use of outsourced accounting is an opportunity for companies to save money and increase their competitiveness because these enterprises can pay all attention to business growth and cut costs for in-house accountants. The author has studied the market of outsourced accounting services in Latvia, its saturation, development trends, as well as possible future development scenarios of the industry, based on trends in the world and IT innovations. The article summarizes statistics on companies operating in the industry, the largest “players” in the industry, and their distribution by counties. Case study shows market saturation in different regions of Latvia. The development of technologies and possibility to work remotely have contributed to the popularity of the profession, which in turn as contributed to the growth of the industry.*

Keywords: *accounting, accounting trends, bookkeeping, outsource accounting, outsourcing, third-party provider.*

Ievads

Pēc 2008. gada krīzes uzņēmumi meklēja veidus, kā optimizēt izmaksas un uzlabot likviditāti, ārpalpojumu izmantošana kļuva par vienu no populārākajiem virzieniem kā uzņēmumam ietaupīt un maksāt tikai par to, ko patērē. Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras datiem šajā laikā viena no vislielākajām darba meklētāju grupām bija grāmatveži.

Rakstā ir izpētītas ārpalpojumu grāmatvedības attīstības tendences Latvijā, kopš šāda pakalpojuma rašanās līdz mūsdienām, kā arī prognozēti attīstības virzieni nākotnē. Raksta mērķis ir apkopot pieejamo informāciju grāmatvedības ārpalpojumu sniedzējiem, to koncentrāciju pa reģioniem, lielākajiem uzņēmumiem, izpētīt un prognozēt pakalpojuma attīstības tendences un nozares iespējamus attīstības virzienus.

Hipotēze - grāmatvedības ārpalpojums ir pakalpojums ar strauji augošu pieprasījumu mūsdienu nepastāvīgajā un nemitīgi mainīgajā uzņēmējdarbības vidē, kam ir potenciāls izkonkurēt štata grāmatvežus.

Mērķa sasniegšanai tiek izvirzīti sekojoši uzdevumi:

1. Analizēt pieejamo literatūru un statistiku par ārpalpojumu grāmatvedības uzņēmumiem.
2. Analizēt un prognozēt globālās nozares attīstības tendences un trendus.
3. Izveidot tirgus piesātinātības karti pa reģioniem, lai uzskatāmi redzētu pakalpojuma piedāvājumu.

Pētījumā izmantotās metodes ir aprakstošā metode, matemātiskās statistikas metode un loģiski konstruktīvā metode.

Grāmatvedības ārpalpojumu nozares apskats

Grāmatvedība kā nozare ir ar senu vēsturi. Kopš radās pirmie uzņēmumi un saimnieciskās darbības veicēji, radās nepieciešamība pēc grāmatvedības kārtošanas. Tā kā Latvijā likums “Par grāmatvedību” tika pieņemts 1992. gadā, uzskatāms, ka šajā laikā nozare sāka sakārtoties un radās arī grāmatvedības ārpalpojumu sniedzēji. Vecākais uzņēmums, kas Latvijā reģistrēts kā ārpalpojumu grāmatvedības

pakalpojumu sniedzējs, ko autoram izdevās atrast ir SIA “Leinonen”, kas uz 2019. gadu ir arī viens no lielākajiem spēlētājiem nozarē.

Tā kā dati par 2020. gadu ir pieejami tikai aktīvākajiem uzņēmumiem, kas jau nodevuši gada pārskatus, autore apkopoja datus par lielākajiem grāmatvedības pakalpojumu sniedzējiem 2019. gadā pēc apgrozījuma (sk. 1.tabulu).

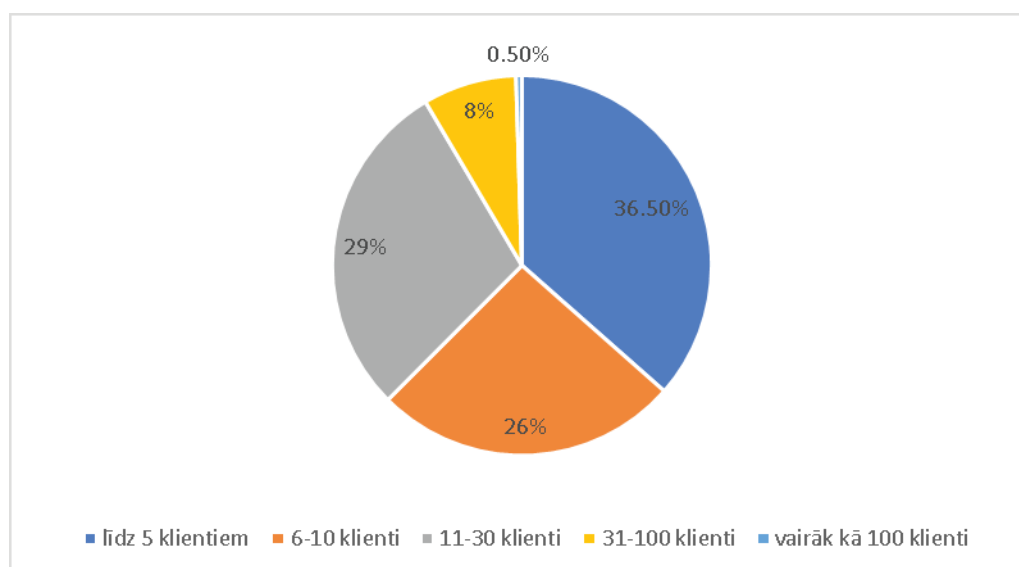
1.tabula

Lielākie grāmatvedības pakalpojumu sniedzēji pēc apgrozījuma 2019. gadā
(Firmas.lv, 2020)

Nr. p.k.	Uzņēmums	Apgrozījums, tūkst. EUR	Izmaiņas pret 2018. gadu, %	Peļņa, tūkst. EUR	Rentabilitāte, %	Darbinieku skaits
1.	Circle K Business Centre SIA	31511	9,66	637	2,02	628
2.	CRC Baltic SIA	2751	10,94	121	4,41	66
3.	Grant Thornton Baltic SIA	2062	2,61	302	14,63	64
4.	Leinonen SIA	2062	8,64	166	8,03	48
5.	RPH Business Support AS	1555	-8,28	76	4,86	37

Pārsteigums ir uzņēmuma “CIRCLE K Business Centre” SIA iekļūšana šajā topā, jo pierasts, ka šis uzņēmums asociējas ar degvielas tirdzniecību. Izpētot uzņēmumu sīkāk, autore noskaidroja, ka uzņēmums ir daļa no CIRCLE K grupas, kas dibināts 2012. gadā ar mērķi sniegt centralizētus grāmatvedības un finanšu pakalpojumus saviem uzņēmumiem 8 valstīs. Līdz ar to šo uzņēmumu nevar uzskatīt par konkurentu grāmatvedības ārpakalpojumu tirgū, kā pārējos, jo tas apkalpo tikai savas grupas uzņēmumus. Izpētot otrās vietas ieguvēju, autore secināja, ka šis uzņēmums arī vairs nedarbojas grāmatvedības pakalpojumu jomā, bet ir pārprofilējies uz dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecību, līdz ar to arī netiek uzskatīts par konkurentu nozarē. Uzņēmums Leinonen SIA ar 48 darbiniekiem spējis sasniegt tādu pašu apgrozījumu kā Grant Thornton Baltic SIA, taču tā rentabilitāte ir teju uz pusi zemāka, kas saistīts ar lielākām saimnieciskās darbības izmaksām.

Pēc Valsts ieņēmumu dienesta datiem uz 31.12.2018. Latvijā bija 7282 ārpakalpojuma grāmatveži - šajā skaitā iekļautas visas saimnieciskās darbības formas - SIA, IK, Biedrības, saimnieciskās darbības veicēji, ZS (*Bilance, 2019*). Autore parāda cik vidēji uzņēmumu apkalpo viens ārpakalpojuma sniedzējs (sk. 1.attēku).

1.attēls. Ārpakalpojumu grāmatvežu apkalpoto klientu skaits 2018. gadā (Bilance, 2019)

Lielākā daļa jeb 36,5% no pakalpojumu sniedzējiem apkalpo līdz 5 klientiem. Jaunais grāmatvedības likums panāks to, ka šādi mazie uzņēmumi un saimnieciskās darbības veicēji beigs savu darbību, jo prasības būs tik augstas un papildus izdevumi pietiekami lieli, lai nebūtu rentabli apkalpot līdz 5 klientiem. Tikai 0,5% no ārpakalpojumu sniedzējiem apkalpo vairāk kā 100 klientus.

Situācija uz 2018. gada augustu ir tāda, ka no Valsts ieņēmumu dienestā iesniegtajiem uzņēmumu gada pārskatiem 38,9% bija sagatavojuši ārpakalpojumu grāmatveži, kamēr 2016. gadā 36% gada pārskatu bija gatavojuši ārpakalpojumu sniedzēji (*Bilance, 2019*). 2018. gadā 15,9% gada pārskatos nebija norādīts, kas sagatavojis pārskatu - līdz ar to var pieņemt, ka daļu šo pārskatu ir gatavojuši ārpakalpojuma grāmatveži. Praksē ir biežas situācijas, kad uzņēmumam ir savi grāmatveži, bet gada slēguma dokumentus tie izvēlas uzticēt veikt ārpakalpojumu sniedzējiem. Pēc grāmatvežu licencēšanas ieviešanas daļa no esošajiem ārpakalpojumu uzņēmumiem, īpaši mazākie, varētu sākt strādāt pelēkā zonā un turpināt apkalpot uzņēmumus, taču atskaitēs un publiski pieejamajā informācijā parādīsies, ka grāmatvedību kārtu uzņēmuma valdes loceklis. Pašlaik likums neregulē to, ka vienīgajam valdes loceklim, kas ir arī dalībnieks būtu jāpierāda sava kompetence un kvalifikācija grāmatvedībā, kā tas ir ar ārpakalpojumu grāmatvežiem, līdz ar to jaunā Grāmatvedības likuma pieņemšana varētu izskatīties labi tikai uz papīra un reāli nozari nesakārtos. Lai gan dati par 2020. gadu vēl nav pieejami, jo ne visi uzņēmumi uz raksta tapšanas brīdi ir iesnieguši gada pārskatus, autore prognozē, ka 2020. gadā Covid-19 izraisītās krīzes dēļ daļa grāmatvedības ārpakalpojumu sniedzēju būs beiguši savu darbību - īpaši mazie uzņēmēji, kas apkalpo mikrosabiedrības, it īpaši tajās nozarēs, kur vēl aizvien pastāv liegums pilnvērtīgi darboties. Savukārt stabilāki uzņēmumi būs sākuši izmantot grāmatvedības ārpakalpojumus - šāds secinājums autoram ir no personīgās pieredzes, kad 2020. gadā klientu skaits pieauga par 110%. Klientu skaita pieaugums skaidrojams arī ar to, ka tika veiktas kolektīvās atļaušanas un izmanīgākie darbinieki nodibināja paši savus uzņēmumus. Tāpat likumdošanas izmaiņu dēļ liela daļa saimnieciskās darbības veicēju - mikrouzņēmuma nodokļa maksātāju laicīgi izvēlējās nomainīt šo režīmu un nodibināt sabiedrību ar ierobežotu atbildību, kas ir uzņēmuma ienākuma nodokļa maksātāji. Ja kārtot grāmatvedību vienkāršajā ierakstā saimnieciskās darbības veicējs varēja pats, tad divkāršajā ierakstā jau nepieciešama speciāla programmatūra un zināšanas, lai korekti veiktu grāmatvedības uzskaiti, līdz ar to šis apstāklis arī ietekmē klientu skaita pieaugumu.

2.tabulā atainoti dati par grāmatvedības ārpakalpojumu sniedzējiem un redzams, ka saimnieciskās darbības veicēji, kas sniedz šos pakalpojumus ir tikai uz pusi mazāk nekā sabiedrību ar ierobežotu atbildību. Dati par 2019. gadu ir provizoriski, taču redzams, ka pakalpojumu sniedzēju skaits sarūk, kas izskaidrojams jau ar pieminēto Covid-19 krīzi un likumdošanas izmaiņām.

2.tabula

Grāmatvedības pakalpojumu sniedzēju skaits un sadalījums 2013.-2019. gadā

(Centrālā statistikas pārvalde, 2021)

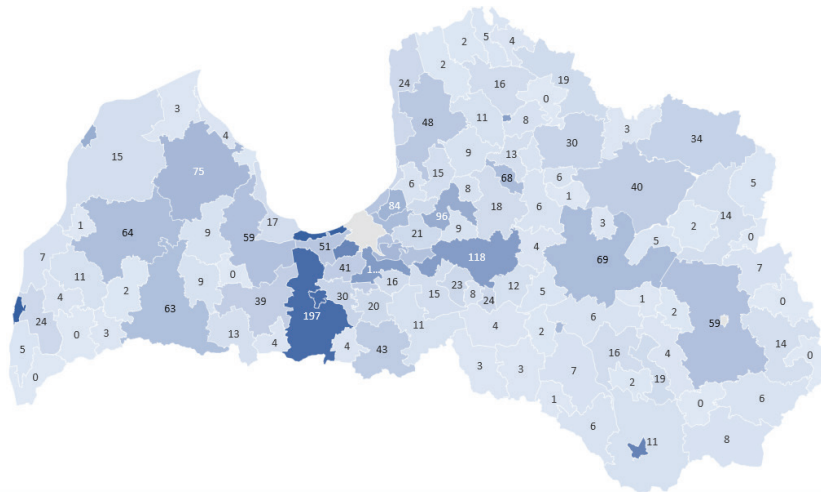
Sektori, komercdarbības formas	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tirgus sektors	4272	4485	4830	4890	4892	4881	4794
Ārpus tirgus sektors	3	3	3	3	3	1	1
Fiziskas personas - saimnieciskās darbības veicējas	1067	1147	1448	1493	1520	1401	1369
Zemnieku un zvejnieku saimniecības	7	1	2	1	2	2	2
Individuālie komersanti	119	116	111	116	108	107	108
Komersabiedrības (tirgus sektors)	3079	3221	3269	3280	3261	3370	3314

Kā redzams 2.tabulā pēc oficiālās statistikas 2018. gadā ir 4882 reģistrēti pakalpojumu sniedzēji. Saskaņā ar Lursoft datiem komersantu skaits, kas sniedz grāmatvedības ārpakalpojumus un to ir norādījuši kā savu pamatdarbības veidu ir 3571 uzņēmums (*Lursoft datu bāze, 2021*). Analizējot dažādu datu bāzu statistiku rodas nesakrītība starp Valsts ieņēmumu dienesta datiem un datu bāzu datiem. Starpība var veidoties sekojošu iemeslu dēļ:

- daļu uzņēmumu apkalpo ārpakalpojuma grāmatveži, taču savam uzņēmumam ir norādījuši citu NACE kodu;

- fiziskās personas sniedz grāmatvedības pakalpojumus bez reģistrēšanās Valsts ieņēmumu dienestā, taču gada pārskatos norāda savu vārdu, uzvārdu vai e-pastu, kas ļauj identificēt viņus kā pakalpojumu sniedzējus.

2.attēlā ir parādīti grāmatvedības pakalpojumu sniedzēji pa novadiem un pilsētām. Attēlā uzskatāmi parādīta lielākā grāmatvedības un juridisko pakalpojumu sniedzēju koncentrācija - kā redzams, to ir visvairāk lielajās pilsētās - Rīgā- 4029, kam seko Liepāja ar 216 uzņēmumiem, Jūrmala ar 215 uzņēmumiem.

2.attēls. Grāmatvedības un juridisko pakalpojumu sniedzēju skaits pa novadiem un lielākajām pilsētām 2019. gadā (autores veidots pēc Centrālā statistikas pārvalde, 2021)

Grāmatvedības ārpakalpojumu tirgus uzplauka pēc 2008. gada krīzes, kad uzņēmumi meklēja veidus kā ietaupīt līdzekļus un maksāt tikai par to, ko patērē. Mārketinga, IT un grāmatvedības pakalpojumi bija vieni no tiem, ko visvieglāk nodot izpildīt trešajām personām un ne tikai īstermiņā, bet ilgtermiņā ietaupīt līdzekļus uz algām, nodokļiem, darba vietas aprīkošanu, izglītojošiem semināriem, licencēm (*Kontu birža, 2009*). Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, salīdzinot ar 2015. gadu, uz 2020. gada beigām grāmatvedības ārpakalpojumu apgrozījums bija pieaudzis par 46.8%. 2. tabulā nav vērojams ļoti liels pakalpojumu sniedzēju skaita pieaugums salīdzinājumā ar 2015. gadu, 2019. gadā prognozēts pat samazinājums. Grāmatvedības pakalpojumu sniedzēju skaita samazināšanās izskaidrojama ar stingrākām prasībām, lai varētu sniegt pakalpojumus - sakārtotas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas procedūras, licencēšana, kas stāsies spēkā 2021. gada jūlijā, obligātā civiltiesiskā apdrošināšana. Apgrozījuma pieaugums skaidrojams ar to, ka tirgū ir nostabilizējušies uzņēmumi, kas paplašinās un ir spējīgi apkalpot vairāk klientu. Autore prognozē, ka līdz ar obligāto licencēšanos pieaugs pakalpojumu cenas, jo sniedzēju skaits tiks ierobežots, līdz ar to piedāvājums nebūs tik liels un uzņēmumi varēs paaugstināt pakalpojumu cenas. Pašlaik situācija ir tāda, ka grāmatvedības ārpakalpojumu var sniegt jebkura persona, neatkarīgi no kvalifikācijas, jo to neviens nepārbauda, līdz ar to dažādi nekompetenti pakalpojumu sniedzēji piedāvā dempinga cenas, ar kurām solīdiem uzņēmumiem ir neiespējami konkurēt. Tāpat pašlaik netiek pārbaudīts fakts, vai grāmatvedim ir obligātā civiltiesiskā apdrošināšana - īpaši uz šo “grēko” saimnieciskās darbības veicēji, kas apdrošināšanu neiegādājas, līdz ar to izmaksas šādiem pakalpojumu sniedzējiem ir zemākas un var piedāvāt klientiem lētāku cenu.

3.tabulā attēlots darbinieku skaits Juridisko un grāmatvedības pakalpojumu nozarē.

**Juridisko pakalpojumu un grāmatvedības pakalpojumu uzņēmumos strādājošo skaits
2013.-2019. gadā (Centrālā statistikas pārvalde, 2021)**

Nodarbināto skaits uzņēmumā	Latvijas reģions	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0–9 darbinieki	Rīgas reģions	3821	3953	4201	4182	4134	4063	3957
	Pierīgas reģions	1239	1290	1366	1417	1478	1489	1492
	Vidzemes reģions	498	525	546	541	515	508	496
	Kurzemes reģions	560	595	629	628	611	602	599
	Zemgales reģions	464	488	543	550	522	513	523
	Latgales reģions	312	327	361	356	352	353	342
10–19 darbinieki	Rīgas reģions	32	30	35	39	38	41	48
	Pierīgas reģions	3	2	2	-	1	4	5
	Vidzemes reģions	-	-	1	1	2	2	1
	Kurzemes reģions	1	1	1	2	5	3	1
	Zemgales reģions	1	1	1	1	3	3	-
	Latgales reģions	1	-	1	2	1	1	1
20–49 darbinieki	Rīgas reģions	17	14	13	13	14	20	12
	Pierīgas reģions	1	1	-	-	-	1	1
	Vidzemes reģions	-	-	-	-	1	-	-
	Kurzemes reģions	-	1	1	-	1	-	-
	Zemgales reģions	-	-	-	-	1	1	-
	Latgales reģions	-	-	-	-	-	-	-
50–249 darbinieki	Rīgas reģions	6	6	9	10	9	10	10
	Pierīgas reģions	-	-	-	-	-	-	-
	Vidzemes reģions	-	-	-	-	-	1	-
	Kurzemes reģions	-	-	-	-	-	-	-
	Zemgales reģions	-	-	-	-	-	-	-
	Latgales reģions	-	-	-	-	-	-	-

Analizējot šos datus, var secināt, ka lielākā daļa uzņēmumu ir mazie uzņēmēji, apskatot konkrētu pilsētu grāmatvedības pakalpojumu sniedzēju gada pārskatus- autors secināja, ka bieži vien tie ir tikai viena darbinieka uzņēmumi. Lielākie uzņēmumi atrodas Rīgas un Pierīgas reģionos, kur līdz ar to arī ir vislielākais reģistrēto komersantu skaits un nepieciešamība pēc grāmatvedības pakalpojumiem vislielākā. Atsevišķi dati tieši par grāmatvedības pakalpojumu nozari diemžēl no statistikas pārvaldes nav dabūjami, bet lēšams, ka kopējā aina ļoti nemainītos. Pēc jaunā Grāmatvedības likuma pieņemšanas un pārejas perioda beigām paredzams, ka vai mazie uzņēmumi likvidēsies vai apvienosies ar kādu, lai padarītu savas pozīcijas tirgū spēcīgākas.

Galvenie nozares attīstības virzieni

Globālā mērogā prognozē, ka grāmatvedības ārpakalpojumu tirgus augs vidēji par 5-8 % gadā (*Global Industry Analyst, 2021*), šādas prognozes ir arī par šo nozari Latvijā.

Ņemot vērā pašreizējo likumdošanu par obligātajām sociālajām iemaksām, prognozējams, ka tuvākajā nākotnē arvien vairāk uzņēmumu izvēlēsies grāmatvedības kārtošanu nodot ārpakalpojumam, jo tad nebūs jāuztraucas par nodokļu nomaksu. Mazā uzņēmumā grāmatvedis netiek nodarbināts pilnu slodzi, līdz ar to līdz šim uzņēmējs varēja maksāt par nostrādātajām stundām, taču no 2021.gada jūlija situācija mainīsies un uzņēmējam būs jāmaksā nodokļi par šādu darbinieku vismaz no minimālās algas. Faktori, kas pozitīvi, lai nozare attīstītos ir sekojoši:

- ārpakalpojumu grāmatveži nepārtraukti izglītojas, apmeklējot seminārus, un ir lietas kursā par likumdošanas jaunumiem, uzņēmējam ietaupās līdzekļi uz apmācību organizēšanu vai semināru apmaksu. Labam grāmatvedim jāmaksā ļoti laba alga un šādi grāmatveži ir deficīts, līdz ar to uzņēmumi ir spiesti izmantot ārpakalpojumu;

- tā kā ārpakalpojumu grāmatveži apkalpo vairākus uzņēmumus, viņi ir daudz zinošāki vairākās jomās nevis tikai šaurā specialitātē;
- lai nodrošinātu kvalitatīvu ārpakalpojumu, tiek iegādāti jaudīgāki datori, perifērija, uzņēmējam nav jādomā par programmatūru, iekārtām, tehniku, mēbelēm un biroja īri. Covid19 pandēmija pierādījusi, ka, ja sava uzņēmuma grāmatvedis var strādāt attālināti, tad kāpēc gan neizvēlēties ārpakalpojumu, kas būs vairākas reizes lētāks nekā štata darbinieks, turklāt uzņēmējam nav jāuztraucas par slimības lapu ņemšanu un apmaksu, atvaļinājumiem.

Tā kā konkurence šajā nozarē ir sīva un uzņēmēji paliek arvien prasīgāki, nākotnē pakalpojumu sniedzējiem būs jābūt gataviem sniegt papildus pakalpojumus. Autors ir novērojis savā uzņēmumā, ka klientiem ir svarīgi, ka pie viena uzņēmēja var saņemt maksimāli daudz pakalpojumu un šie pakalpojumi pēc kā būs un jau pašlaik ir pieprasījums:

- darba aizsardzības dokumentācijas kārtošana;
- arhivēšanas pakalpojumi;
- mākoņkrātuves abonēšana klientu vajadzībām;
- lietvedības pakalpojumi;
- juridiskie pakalpojumi;
- procesu automatizācija - izmantot jaunākās aplikācijas datu pārnesi, reģistrācijai;
- skenēšana, izmantojot funkciju OCR - rokrakstā rakstīto digitalizēt;
- finanšu analīzes pakalpojumi un optimizācijas priekšlikumu izstrāde;
- sociālo mediju izmantošana komunikācijā;
- datu aizsardzības, saskaņā ar Vispārīgā datu aizsardzības regula, dokumentācijas izstrāde un ieviešana

Tiem ārpakalpojumu sniedzējiem, kas to vēl nav ieviesuši, pēdējais laiks ir koncentrēties uz to, lai klientiem piedāvātu grāmatvedību mākoņpakalpojumā un klients var datiem piekļūt no jebkuras vietas pasaulē un arī paši grāmatveži būtu spējīgi strādāt attālināti (*Initor Global, 2020*). Digitalizācija un elektroniskie dokumenti aizvieto papīru kalnus un uzņēmumam ir jābūt gatavam strādāt ar dažādām aplikācijām un platformām, lai digitalizētu dokumentus. Ārpakalpojumu sniedzējiem jāizglīto savu darbinieki, lai tiem būtu pieejami visizcilākie lektori, lai šie darbinieki būtu soli priekšā ar savām zināšanām konkurentiem un varētu kvalitatīvi konsultēt klientus. Datu analīze un risku analīze ir pakalpojums, kas nākotnē kļūs arvien pieprasītāks (*TOA Global, 2021*) - ja tagad vien neliela daļa uzņēmumu izmanto darba laika efektivitātes mērīšanas programmatūras, tad nākotnē, kad attālinātais darbs būs daļa no ikdienas, tas būs vitāli nepieciešams, lai saglabātu augstu produktivitāti un izvairītos no riskiem (*Outbooks, 2021*).

Secinājumi un priekšlikumi

1. Grāmatvedības ārpakalpojumu nozare ir stabila un augoša, paredzams ikgadējais pieaugums 5-8 % arī nākotnē.
2. Latvijā pēc dažādiem statistikas datiem ir 4882 līdz 7282 grāmatvedības ārpakalpojumu sniedzēji. Balstoties uz statistikas datiem ir pierādīta hipotēze, ka grāmatvedības ārpakalpojumu tirgus ir augošs un paliekošs, nevis īslaicīgs trends.
3. Grāmatvedības ārpakalpojumus izmanto trešā daļa Latvijas uzņēmumu un to skaits turpina pieaugt. Nozares sakārtošana novedīs pie tā, ka aizvien vairāk uzņēmumi izmantos ārpakalpojumu nevis štata grāmatvedī. Stingrākas prasības un licencēšana izskaidrīs to, ka grāmatvedību var sniegt nekompetentas personas, kas nenes atbildību par savu darbu. Daļa uzņēmumu, kas nesaprot sakārtotu un korektu dokumentu nozīmīgumu un atbildību normatīvajiem aktiem, tāpat turpinās izmantot neregistrētus pakalpojumu sniedzējus, bet šis tirgus daļa paliks arvien mazāka.
4. Grāmatvedības ārpakalpojumu sniedzējiem jābūt gataviem kļūt par vienas pieturas pakalpojumu sniedzējiem un tuvākajā nākotnē jāspēj piedāvāt dažādi papildus pakalpojumi, lai kļūtu konkurētspējīgāki un izceltos pārējo starpā.
5. Grāmatvedība ir viena no tām nozarēm, kur ļoti strauji ienāk IT tehnoloģijas, mākslīgais intelekts, līdz ar to uzņēmumiem jau laikus jāizglīto savi darbinieki, lai spētu šīs tehnoloģijas izmantot savā labā un optimizēt savu darbu.

6. Nākotnes tendences ārpalpojumu grāmatvedības pakalpojumu sniegšanā ir tendētas uz maksimālu automatizāciju, aplikāciju, programatūras izmantošanu, lai atslogotu grāmatvežu darbu ievadot vienvēidīgus dokumentus un vairāk laika varētu veltīt datu analīzei, optimizācijas procesiem un rentabilitātes uzlabošanai.
7. Likumdošanā būtu jāparedz prasība arī vienīgajam valdes loceklim, kas kārtu grāmatvedību pats, pierādīt savu kvalifikāciju un kompetenci veikt grāmatvedības uzskaiti. Tas palīdzētu mazināt ēnu ekonomiku nozarē, kad reāli darbu dara profesionāls neregistrējies grāmatvedis.
8. Tāpat likumdošanā uz ārpalpojumu grāmatvežiem vērstās noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas prasības būtu jāattiecinā arī uz štata grāmatvežiem, jo bieži vien štata grāmatveži zina un redz daudz vairāk nekā ārpalpojuma grāmatvedis, kas parasti informāciju saņem, kad darījumi jau ir notikuši, taču štata grāmatvežiem nav pienākuma sniegt ziņojumus valsts iestādēm.

Izmantotie avoti un literatūra

1. Balance (19.07.2019). *Interesanti statistikas dati par grāmatvedības nozari Latvijā*. <https://www.plz.lv/statistikas-dati-par-gramatvedibas-nozari-latvija/>, sk. 10.04.2021.
2. Centrālā statistikas pārvalde (2021). *Uzņēmējdarbības rādītāji un finanses*. https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_ENT//, sk. 10.04.2021.
3. Firms.lv (2020). *Latvijas biznesa gada pārskats*. <https://www.firms.lv/lbgpp/2020/raksti/gramatvedibas-pakalpojumi>, sk. 14.04.2021.
4. Global Industry Analyst (2021). *Finance and accounting Outsourcing Global Market Trajectory & Analytics*. Retrieved 10.04.2021 from <https://www.strategyr.com/market-report-finance-and-accounting-outsourcing-forecasts-global-industry-analysts-inc.asp>
5. Initor Global (06.01.2020). *Future trends in accounting outsourcing industry*. Retrieved 14.04.2021 from <https://www.initor-global.com/future-trends-in-accounting-outsourcing-industry/>
6. Kontu birža (01.06.2009). *Grāmatvedības ārpalpojumu tirgus*. <http://www.kontubirza.lv/?cat=3&scat=1&raksts=5&valoda=1>, sk. 10.04.2021.
7. Lursoft datu bāze (2021). *Uzņēmumi ar NACE kodu 9620*. <https://nace.lursoft.lv/69.20/companies?vr=3>, sk. 10.04.2021.
8. Outbooks (16.01.2021). *Outsourcing & Virtual Collaboration - Accounting trends in 2021*. Retrieved 20.04.2021 from <https://outbooks.co.uk/latest-thinking/outsourcing-virtual-collaboration-accounting-trends-in-2021/>
9. TOA Global (03.02.2021). *Accounting trends for 2021 (infographic)*. Retrieved 20.04.2021 from <https://theoutsourcedaccountant.com/blog/accounting-industry-trends-2021/>

Summary

The outsourcing accounting industry in Latvia is a growing industry and future forecasts are an increase of 5-8% annually. According to various statistical data, the number of service providers in Latvia varies from 4882 to 7828 in year 2018. About 40% of companies use accounting outsourcing and this number continues to grow every year. The reason for choosing outsourcing are cost savings and higher responsibility for work.

The highest concentration of service providers is in Riga and Pierīga region. 36,5% of service providers are very small companies, with up to 9 employees and a turnover of up to 30 000 EUR per year, serving up to 5 customers. Only 0,5% of the companies in the industry have more than 100 customers. Accounting outsourcing is mostly offered by Limited Liability companies followed by Self – employed persons.

Corporate clients are becoming more and more demanding, therefore accounting companies must be able to offer additional services - legal services, archiving, digitalization, data analysis, risk assessment, GDPR documentation, automation of processes.

The future trends in the accounting outsourcing industry are the use of cloud services to enable business owners to access data from anywhere in the world, automation of processes, use of AI, document digitalization and handwriting digitalization, data and risk analysis. From an accountant who simply enters data, the accountant will become company's advisor, who will help to increase and maximize profit.